

1. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

ROSTOU V PRŮBĚHU LET MZDY VE VŠECH ODVĚTVÍCH, NEBO V NĚKTERÝCH KLESAJÍ?

1. Cíl výzkumné otázky č. 1

Cílem je zjistit, zda průměrné mzdy ve všech odvětvích české ekonomiky dlouhodobě rostou, nebo zda existují odvětví, kde dochází k meziročnímu poklesu.

2. Použitá data

Tabulky

- czechia_payroll – hodnoty dle odvětví, roku, čtvrtletí a dalších parametrů
- czechia_payroll_industry_branch – číselník odvětví
- czechia_payroll_value_type – číselník typů hodnot
- czechia_payroll_unit – kód jednotek

Použité kódy

- value_type_code = 316 průměrná hrubá mzda za zaměstnance
- unit_code = 80403 – Kč
- calculation_code = 100 - průměrná hodnota

3. Postup

- Výpočet průměrné mzdy za rok a odvětví (pomocí AVG).
- Výpočet meziroční změny pomocí funkce LAG().
- Určení trendu: růst / pokles.
- Identifikace odvětví s alespoň jedním poklesem.

4. Výsledky

Ve většině odvětví mzdy dlouhodobě rostou.

Poklesy se objevují jen v jednotlivých letech a v několika odvětvích (např. zemědělství, peněžnictví, vzdělávání, výroba a rozvod elektřiny, plynu a klimatizovaného vzduchu).

5. Závěr

Ve většině odvětví mzdy rostou, v několika se objevují krátkodobé poklesy. Celkově lze říci, že trh práce vykazuje stabilní růst mezd napříč téměř všemi sektory, a poklesy představují spíše výjimku než pravidlo.

2. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

KOLIK JE MOŽNÉ SI KOUPIT LITRŮ MLÉKA A KILOGRAMŮ CHLEBA ZA PRVNÍ A POSLEDNÍ SRONATELNÉ OBDOBÍ V DOSTUPNÝCH DATECH CEN A MEZD?

1. Cíl výzkumné otázky č. 2

Cílem je zjistit, kolik litrů mléka a kilogramů chleba lze koupit za průměrnou hrubou mzdu v jednotlivých letech, a porovnat první a poslední společný rok v časové řadě. Aneb změření kupní síly obyvatel ve vztahu k cenám základních potravin.

2. Použitá data

Tabulky

- czechia_price – ceny potravin v jednotlivých datech
- czechia_price_category – číselník kategorií potravin
- czechia_payroll
- czechia_payroll – hodnoty dle odvětví, roku, čtvrtletí a dalších parametrů
- czechia_payroll_value_type – číselník typů hodnot
- czechia_payroll_unit – kód jednotek

Použité kódy

- 111301 = chléb konzumní kmínový
- 114201 = mléko polotučné pasterované
- value_type_code = 316 průměrná hrubá mzda za zaměstnance
- unit_code = 80403 – Kč
- calculation_code = 100 - průměrná hodnota

3. Postup

- Výpočet průměrné roční ceny chleba a mléka.
- Výpočet průměrné roční mzdy.
- Výpočet množství potravin, které lze koupit za průměrnou mzdu
- Výběr prvního a posledního společného roku. V rozmezí let 2006-2018.

4. Výsledky

Kupní síla obyvatel dlouhodobě roste. V prvních sledovaných letech si lidé mohli za svou mzdu koupit méně chleba i mléka, zatímco v posledním roce se množství obou potravin výrazně zvýšilo. To znamená, že mzdy rostly rychleji než jejich ceny.

5. Závěr

Za průměrnou hrubou mzdu si lze dnes koupit více litrů mléka i kilogramů chleba než na začátku sledovaného období, což znamená, že kupní síla obyvatel u těchto základních potravin roste.

3. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

KTERÁ KATEGORIE POTRAVIN ZDRAŽUJE NEJPOMALEJI (JE U NÍ NEJNIŽŠÍ PROCENTUÁLNÍ MEZIROČNÍ NÁRŮST)?

1. Cíl výzkumné otázky č. 3

Zjistit, která potravina nebo kategorie potravin má nejnižší mezeroční růst ceny nebo dokonce zlevňuje.

2. Použitá data

- `czechia_price` – ceny potravin v jednotlivých datech
- `czechia_price_category` – číselník kategorií potravin

3. Postup

- Výpočet průměrné roční ceny podle kategorie.
- Mezeroční změna pomocí `LAG()`.
- Výpočet průměrného mezeročního růstu.
- Výběr potraviny s nejnižším průměrným růstem

4. Výsledky

Kategorie s nejnižším průměrným růstem (**např. *cukr krystalový -1,92%***) má záporný nebo minimální růst cen.

Tyto potraviny dlouhodobě zdražují nejpomaleji.

5. Závěr

Existují potraviny, které prakticky nezdrazují nebo dokonce zlevňují. Tyto kategorie nejméně zatěžují spotřebitele. Identifikace takto málo rostoucí kategorie pomáhá lépe pochopit strukturu cen a jejich dopad na domácnosti.

4. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

EXISTUJE ROK, VE KTERÉM BYL MEZIROČNÍ NÁRŮST CEN POTRAVIN VÝRAZNĚ VYŠŠÍ NEŽ RŮST MEZD (VĚŠŠÍ NEŽ 10%)?

1. Cíl výzkumné otázky č. 4

Cílem je zjistit, zda byly roky, kdy růst cen výrazně převýšil růst mezd. Jedná se o hodnocení reálné kupní síly obyvatel.

2. Použitá data

Tabulky

- czechia_price
- czechia_payroll

Použité kódy

- value_type_code = 316 průměrná hrubá mzda za zaměstnance
- unit_code = 80403 – Kč
- calculation_code = 100 - průměrná hodnota

3. Postup

- Výpočet průměrné ceny a mzdy ročně.
- Výpočet mezeročních změn.
- Výpočet rozdílu růst cen – růst mezd.
- Filtrace hodnot > 10 p.b.

4. Výsledky

Existuje několik roků, kdy růst cen potravin převýšil růst mezd o více než 10 procentních bodů. Patří mezi ně zejména roky 2007, 2008, 2012, 2013, 2014, 2016, 2017 a 2018. V těchto letech si lidé mohli za svou mzdu reálně dovolit méně potravin, protože ceny rostly rychleji než příjmy. Nejvýraznější situace nastala v roce 2013, kdy růst cen potravin dosáhl téměř 100 procentních bodů.

5. Závěr

Ano, existují roky, ve kterých byl mezeroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd. Výsledky potvrzují, že v některých obdobích rostly ceny potravin podstatně rychleji než mzdy. To znamená, že v těchto letech došlo k citelnému snížení reálné kupní síly obyvatel, protože růst cen potravin výrazně převyšoval růst mezd.

5. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

MÁ VÝŠKA HDP VLIV NA ZMĚNY VE MZDÁCH A CENÁCH POTRAVIN? NEBO, POKUD HDP VZROSTE VÝRAZNĚJI V JEDNOM ROCE, PROJEVÍ SE TO NA CENÁCH POTRAVIN ČI MZDÁCH VE STEJNÉM NEBO NÁSLEDUJÍCÍM ROCE VÝRAZNĚJŠÍM RŮSTEM?

1. Cíl výzkumné otázky č. 5

Zjistit, zda růst HDP ovlivňuje růst mezd a cen potravin.

2. Použitá data

- czechia_payroll
- czechia_price
- economies
- countries
- t_hana_rehkova_project_sql_primary_final
- t_hana_rehkova_project_sql_secondary_final (GDP, GINI, population)

3. Postup

- Výpočet meziročního růstu HDP, mezd a cen pomocí LAG().
- Porovnání dynamiky ukazatelů.

4. Výsledky

Mzdy obecně kopírují vývoj ekonomiky a vykazují s HDP silnou korelaci.

Ceny potravin mají naopak jen slabý a nepravidelný vztah k vývoji HDP.

V některých letech rostou či klesají opačně než ekonomika, což naznačuje vliv dalších faktorů.

5. Závěr

HDP má zřetelný vliv na růst mezd, nikoliv však na ceny potravin. Ty jsou formovány spíše jinými faktory, jako je inflace, situace na komoditních trzích či sezónnost. Lze tedy říci, že HDP ovlivňuje především mzdovou úroveň, zatímco spotřebitelské ceny potravin reagují na odlišné ekonomické mechanismy.